

Och, het houdt je van de straat

Interview met **Lendersprijswinnaar 2016** Harry van Buggenum

Raymond Creemers

Harry van Buggenum heeft aan de wieg gestaan van de Stichting Herpetologische Studiegroepen (1986) en RAVON (1991). Hij is dus al jaren actief; zelfs langer dan het 25-jarig bestaan van RAVON. Harry monitoort al 38 jaar de boomkikkerpopulatie bij Echt en al ruim 25 jaar de afzet van eiklonpen van bruine kikker. Want ook minder populaire soorten vindt hij belangrijk. Uit zijn vele publicaties in onder andere het Natuurhistorisch Maandblad, ons eigen tijdschrift RAVON en zijn bijdragen als co-auteur van herpeto-atlassen blijkt dat hij zich niet beperkt tot de amfibieën. Ook reptielen, insecten en planten draagt hij een warm hart toe.

Harry, hoe groot was de verrassing toen je tijdens de RAVON dag (en het 25 jarige bestaan van RAVON) naar voren werd geroepen?

Nou, dat zag ik bepaald niet aankomen. Ik vond het wel een heel leuke verrassing, waar ik helemaal geen rekening mee hield. Ik heb een brede belangstelling in natuur en bezoek vrijwel jaarlijks de RAVON-dag en de voorlopers daarvan. Maar ik had niets in de gaten. Ik vind het wel een heel mooie waardering voor ruim 30 jaar betrokkenheid bij RAVON, de HSL (Herpetologische Studiegroep Limburg) en herpetologisch onderzoek.

Je staat bekend om je brede belangstelling, wat trekt je daarin zo aan?

In mijn werk als ecologisch adviseur bij Waterschap Limburg heb ik te maken met het gehele veld, van veldonderzoek, gegevensanalyse, concrete maatregelen tot aan beleid. Ook in mijn vrije tijd zoek ik die combinatie: noeste veldarbeid en gegevensverzameling combineren met onderzoeksvragen en resultaten die ook nog hun weg vinden in het natuurbeleid. Ik ken het werk met de laarzen aan tot en met het adviseren van de dijkgraaf, ben thuis in de Europese Kaderrichtlijn

De bruine kikker staat op Harry's oorkonde omdat hij al een kwart eeuw de eiafzet van bruine kikkers monitoort in agrarisch gebied en natuurgebieden. (Foto: Jelger Herder)

Al 38 jaar lang monitoort Harry de boomkikkerpopulatie bij Echt. De Lendersprijs (sculptuur van een boomkikker) is voor Harry dus heel toepasselijk. (Foto: Jelger Herder)

Water en presenter de resultaten aan het waterschapsbestuur. Ik ben altijd bezig. Onze twee kinderen zijn al jaren het huis uit en naast mijn volledige baan heb ik met name de

avonden, de weekends en de vakanties om naar buiten te gaan. Dat combineer ik dan ook nog met onze moestuin en interesse in archeologie en geologie. Daarnaast speel ik als hobby nog wekelijks op mijn elektrische gitaar. Een overblijfsel uit de jaren zeventig, toen ik samen met mijn broer en enkele vrienden met een coverband in buurthuizen in Limburg en het oostelijk deel van Noord-Brabant optrad. Al in mijn jeugd ving ik vissen, kikkers en salamanders. In de zomervakantie vingen we hagedissen die mee naar huis gingen als vakantie-dier en in een terrarium werden gehouden. Op het eind van de vakantie lieten we ze weer los. Dat kon in die tijd nog want de Natuurbeschermingswet werd pas in 1973 ingevoerd. Op de middelbare school verdiepte ik me in vogels en werkte ik onder andere mee aan de eerste broedvogelatlas van Sovon. Via de ecologische interesse tijdens mijn studie Biologie in Nijmegen kwam ik bij de afdeling Dierecologie terecht, waar ik in aanraking kwam met herpetologisch onderzoek. Die interesse heb ik na mijn studie verder uitgebouwd.

Wanneer kwam je met RAVON in aanraking?

Vanaf het begin van de tachtiger jaren ben ik bestuurslid van de Herpetologische Studiegroep Limburg. Hiervan ben ik tien jaar secretaris en daarna tien jaar voorzitter geweest. Samen met Ton Lenders heb ik de Stichting Herpetologische Studiegroepen (de SHS, voorloper van RAVON (red.)) opgericht. In dat bestuur zaten veel oud-studenten van de Radboud Universiteit, afdeling Dieroecologie, een belangrijke kweekvijver voor RAVON. Zelf heb ik in 1979 als student veldonderzoek gedaan op de Hamert, waar ik mocht meewerken aan het herpetologisch onderzoek van Henk Strijbosch. Als secretaris van de SHS schafte ik een van de eerste PC's aan. Dat was destijds eigenlijk niet meer dan een veredelde tekstverwerker met 56 kB geheugen (40 A4-pagina's!). Daarop typten we de jaarrapporten uit. Ze bevatten artikelen, verspreidingskaartjes en andere relevante informatie. Met

Hagedissen vangen voor onderzoek, zoals deze zandhagedis, heeft Harry al jong tijdens zomervakanties geleerd. (Foto: Henk Heijligers)

knip- en plakwerk werden de figuren tussen de tekst geplaatst, waarna het analoge manuscript naar een drukker ging. Ik werkte destijds als leraar biologie in Geleen en in 1992 kreeg ik de kans om als ecooloog te solliciteren bij het toenmalige Waterschap Roer en Overmaas.

Met welke soorten heb je een speciale band?

In mijn vrije tijd bestudeer ik samen met onder andere Willem Vergoossen al heel lang de boomkikker in Midden-Limburg, maar ik verdiep me ook in een heel gewone soort als de bruine kikker. Inmiddels weet ik dat ook de aantallen van deze soort sterk fluctueren en ben ik bezig om mijn eiklomp-tellingen van een kwart eeuw monitoringsonderzoek uit te werken. Ik hoop zodoende een beeld te krijgen van de ontwikkelingen in een agrarisch gebied, in vergelijking met een natuurgebied. Dergelijke lange tijdreeksen zijn ontzettend belangrijk in ecologisch onderzoek. Steeds weer blijkt de waarde van langjarige gegevensverzameling. Mijn advies is dan ook om een project klein te starten en te houden, maar om het wel lang vol te houden. Mijn interesses strekken zich uit naar andere soortgroepen, zo doe ik veel aan libellen, sprinkhanen (sprinkhanen.nhgl.nl) en tegenwoordig ook wantsen. Vrijwel elk jaar heb ik wel een onderzoeksproject waarin ik vegetatieopnamen maak. Verder ben ik op mijn 11^e lid geworden van een geologische vereniging in Echt. Daarvan ben ik al bijna 45 jaar (!) ook penningmeester. Tja, het houdt je van de straat en zo blijf ik altijd

lekker actief bezig. Ik doe dat vooral in mijn eigen woonomgeving, ook wel eens tijdens vakanties in het buitenland, maar in Limburg valt genoeg te onderzoeken en te ontdekken. Mijn vrouw vindt het ook allemaal prima, ze is altijd meegegroeid in mijn interesses.

Je treedt weinig echt op de voorgrond maar wordt door velen gezien als een motor achter natuuronderzoek: een nauwkeurige, bescheiden en hardwerkende man met een enorm brede interesse.

Ja, ik heb nu eenmaal een brede interesse in natuur en de relatie met het cultuurlandschap en natuurbeheer, en daarbij helpt het als je oog hebt voor details. Ik kijk dan ook altijd goed om me heen, ik loop nooit zomaar wat te wandelen. Verder vind ik het leuk om mijn kennis uit te dragen. Lezingen, excursies en publicaties over de natuur in Nederland.

Heb je nog tips voor RAVON?

In de natuurwereld zie ik wel jongeren, maar ik zie ook dat ze zich lastiger binden aan clubs, verenigingen of aan structureel onderzoek. Aandacht om de jeugd ook bij langjarig en structureel onderzoek te betrekken is van belang. Zoals ik al aangaf: start met iets kleins en probeer dat lang vol te houden. Ik vind het mooi dat RAVON ook vernieuwend bezig is, zoals met het eDNA-onderzoek. Ik heb nog wel visioenen van nieuwe methodieken, zoals richtmicrofoons voor het

opvangen van amfibiegeluiden in combinatie met drones of satellieten. Ik hoop dat de techniek zover vordert dat het veldwerk nog gemakkelijker, efficiënter en kwalitatief beter wordt. Ook dat is een mooie kans om jongeren te betrekken bij innovatief natuuronderzoek, waarbij moderne techniek wordt gecombineerd met ouderwets veldwerk. Er moet wat te dromen blijven, maar de kwaliteit en de passie moeten natuurlijk altijd het uitgangspunt blijven.

Summary

Interview with the Winner of the Lenders Prize 2016

At the annual meeting of RAVON on November 12th 2016, Harry van Buggenum received the Lenders Prize (bronze sculpture of a tree frog and a charter) as a mark of appreciation for his work in the field. He has been monitoring a Tree Frog (*Hyla arborea*) population in Echt for 38 years and Common Frogs (*Rana temporaria*) eggs in agricultural land versus nature areas for 25 years. As co-author he was involved in the making of Herpetological Books and he published more than hundred articles about his herpetological research.

Raymond Creemers, RAVON

r.creemers@ravon.nl

Noeste veldarbeid en gegevensverzameling combineren met onderzoeksvragen en resultaten die ook nog hun weg vinden in het natuurbeleid. Dat is echt Harry. (Foto: Pieter Puts)

Artikelen van Harry zijn verschenen in onder andere het Natuurhistorisch Maandblad, De Levende Natuur, RAVON, Brachytron, Zeitschrift für Feldherpetologie, Herpetological Journal, verspreidingsatlassen, onderzoeksrapporten en lokale heemkundeboeken. Ongeveer de helft van de publicaties is tot stand gekomen met een of meerdere co-auteurs.

- Artikelen over onderzoek aan een soort salamander, kikker of pad: ruim 20
- Artikelen over herpetologische gebiedsinventarisaties: ruim 30
- Artikelen over gebiedsinventarisaties of onderzoek aan libellen, sprinkhanen, vlinders, vogels, mieren, planten of vegetaties: ruim 50

Een bloemlezing door de jaren heen

- Levels, P.J. & H.J.M. van Buggenum, 1979. Oecologisch onderzoek aan amfibieën in en rondom het Heerenveen op het landgoed de Hamert in 1979. Rapport no. 180. Zoologisch Laboratorium, Afdeling Dieroecologie. Katholieke Universiteit Nijmegen, Nijmegen.
- Buggenum, H.J.M. & J.T. Hermans, 1986. De Ringslang in Limburg: een kritische beschouwing. Natuurhistorisch Maandblad 75(10): 164-166.
- Buggenum, H.J.M. van, 1989. De Kamsalamander in de regio Echt. Natuurhistorisch Maandblad 78(2): 32-35.
- Buggenum, H.J.M. van, 1990. De bruine kikker: een onderzoek waard! In: H. van Buggenum & J. van

- der Coelen (red.), Waarnemingen van amfibieën en reptielen in Nederland 1989. Publicatiebureau Stichting Herpetologische Studiegroepen, Nijmegen: 55-59.
- Buggenum, H.J.M. van, 1996. Onderzoek Limburgse amfibiepoelen. Natuurhistorisch Maandblad 85(4): 83-86.
- Verbeek, P.J.M. & H.J.M. van Buggenum, 2004. De ontwikkeling van de herpetofauna in het Haeselaarsbroek 1979-2003. Natuurhistorisch Maandblad 93(7): 232-237.
- Buggenum, H.J.M. van, 2008. Monitoring the regional distribution of the European treefrog (*Hyla arborea*) using inexpensive scheduled digital voice recorders. Zeitschrift für Feldherpetologie 15(2): 229-238.
- Buggenum, H.J.M. van, 2009. Bruine kikker *Rana temporaria*. In: Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden: 209-219.
- Puts, P.C.J. & H.J.M. van Buggenum, 2011. Kolonisatie van nieuwe poelen door watersalamanders. Kamsalamander, Alpenwatersalamander en Kleine watersalamander in het natuur- en cultuurlandschap tussen Susteren en Montfort. Natuurhistorisch Maandblad 101(1): 1-9.
- Buggenum, H.J.M. van & W.G. Vergoossen, 2012. Habitat management and global warming positively affect long-term (1987-2011) chorus counts in a population of the European tree frog (*Hyla arborea*): Herpetological Journal 22(3): 163-171.
- Buggenum, H.J.M. van, B. Ballengée, M. Kik & A. Spitzzen-van der Sluijs, 2015. Een voor amfibieën dodelijk Ranavirus ook in Limburg. Natuurhistorisch Maandblad 104(3): 54-58.
- Buggenum, H.J.M. van (meest recente manuscript). De watersalamanders van De Krang/Laagbroek en het Areven/Grensweg. Populatieontwikkeling en verspreiding van de Kleine watersalamander, Alpenwatersalamander en Kamsalamander in enkele natuurgebieden van het Grenspark Kempen-Broek.

Voordragen kandidaten Lendersprijs 2017

Ieder jaar selecteert een jury, bestaande uit drie personen, uit alle voorgedragen kandidaten een kandidaat die in aanmerking komt voor het ontvangen van de Lendersprijs tijdens de RAVON-dag.

In het kort de **criteria** om in aanmerking te komen voor de prijs:

- er is een belangrijke bijdrage geleverd aan de bescherming van reptielen, amfibieën en/of vissen
- de verdiensten van de persoon hebben uitstraling, zowel in de eigen kring als naar buiten toe

- de verworven kennis wordt actief uitgedragen
- de prijs kan aan een persoon, maar ook aan een organisatie worden uitgereikt.

Wilt u een kandidaat voordragen?

Download dan het formulier op www.ravon.nl/lendersprijs en zend dit vóór 23 oktober per email aan kantoor@ravon.nl.

Houd het vertrouwelijk, dus breng uw kandidaat niet op de hoogte van uw voordracht!

